

Zülal Tunçel

Araştırma Görevlisi

**SİNEMA ÇALIŞANLARININ FİKİR VE
SANAT ESERLERİ KANUNU'NDAN
DOĞAN HAKLARI**

onikilevha

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	VII
ÖNSÖZ	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1
I. KONUNUN TAKDİMİ.....	1
II. KONUNUN SINIRLANDIRILMASI.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

ESER, SİNEMA ESERİ, SİNEMA ESERİ SAHİPLERİ

I. GENEL OLARAK ESER KAVRAMI.....	7
II. SİNEMA ESERİ	10
A. SİNEMANIN SANAT OLARAK DOĞUŞU.....	10
B. SİNEMA ESERİNİN FİKRİ HAK KONUSU OLARAK DOĞUŞU.....	11
C. SİNEMA ESERİ TANIMI	14
D. SİNEMA ESERİ OLARAK HİMAYE EDİLME ŞARTLARI	15
1. Hususiyet	17
a. Hususiyetin Genel Görünümü.....	17
b. Hususiyetin Sinema Eserindeki Görünümü.....	21
2. Şekillenme	24
a. Şekillenmenin Genel Görünümü.....	24
b. Şekillenmenin Sinema Eserlerindeki Görünümü.....	25
3. Hareketli Görüntüler Dizisi	26

4. Görüntülerin Tespit Edilmiş Olması.....	28
E. SİNEMA ESERİ TÜRLERİ	30
1. Bedii, İlmi, Öğretici veya Teknik Mahiyette Olan ya da Günlük Olayları Tespit Eden Filmler	31
2. Cinema Filmleri.....	33
III. SİNEMA ESERİ SAHİPLERİ	34
A. SİNEMA ESERİ SAHİPLİĞİNİ DÜZENLEYEN HÜKMÜN TARİHSEL GELİŞİMİ	37
1. 4110 Sayılı Kanun Öncesi Sinema Eseri Sahipliği.....	37
2. 4110 Sayılı Kanun Sonrası Sinema Eseri Sahipliği.....	37
3. 4630 Sayılı Kanun Sonrası Sinema Eseri Sahipliği.....	38
B. YÜRÜRLÜKTEKİ KANUN UYARINCA SİNEMA ESERİ SAHİPLERİ.....	41
1. Yönetmen.....	41
2. Senaryo Yazarı.....	42
3. Diyalog Yazarı	43
4. Özgün Müzik Bestecisi.....	44
5. Animatör	45
C. SİNEMA ESERİ SAHİPLİĞİNİN HUKUKİ MAHİYETİ.....	46
IV. SİNEMA ESERLERİNDE BAĞLANTILI HAK SAHİPLİĞİ	50
A. İCRACI SANATÇILAR.....	51
B. YAPIMCI.....	54
C. SİNEMA ESERİNDE EMEĞİ BULUNAN TEKNİK EKİP	55

İKİNCİ BÖLÜM
SİNEMA ESERİ ÜZERİNDEKİ
HAKLARIN İŞVEREN TARAFINDAN
KULLANILMASININ KOŞULLARI

I. FSEK M. 18/2 HÜKMÜNÜN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	58
A. İŞVERENİN ESER SAHİBİ KABUL EDİLDİĞİ DÖNEM.....	59

B. İŞVERENİN MALİ HAK SAHİBİ KABUL EDİLDİĞİ DÖNEM.....	60
C. İŞVERENE ESER ÜZERİNDEKİ HAKLARI KULLANMA YETKİSİ TANINDIĞI DÖNEM	61
II. SİNEMA ESERLERİ ÜZERİNDEKİ HAKLARIN İŞVEREN TARAFINDAN KULLANILMASININ KOŞULLARI.....	61
A. SİNEMA ESERİNİN BAĞIMLI ÇALIŞMA İLİŞKİSİ KAPSAMINDA MEYDANA GETİRİLMESİ.....	62
1. Genel Olarak	62
2. Sinema Eserinin Kamu Hukukundan Kaynaklanan Bir Hukuki İlişki Kapsamında Meydana Getirilmesi	65
a. Memur	65
b. Hizmetli.....	66
c. Tayin Eden.....	68
3. Sinema Eserinin İş Sözleşmesi Kapsamında Meydana Getirilmesi	69
a. İş Sözleşmesinin Tanımı.....	72
b. İş Sözleşmesinin Kurulması ve Şekli	74
c. İş Sözleşmesinin Niteliği ve Unsurları.....	76
aa. İş Görme	77
bb. Ücret	77
cc. Bağımlılık	78
i. İşin İşverenin İş Organizasyonunda Görülmesi....	81
ii. İşin İşverenin Talimatları Doğrultusunda Görülmesi	82
iii. İşletme Riskinin Üstlenilmesi	83
iv. İki Reddetme İmkanı	84
v. Münhasıran Aynı İş Sahibi İçin Çalışma.....	84
vi. Ücretin Ödenme Biçimi.....	85
d. İş Sözleşmesinin Tarafları	85
aa. İşçi	86
bb. İşveren ve İşveren Vekili.....	90
i. İşveren.....	90

ii. İşveren Vekili	92
e. Sinema Eseri Sahipleri ve Oyuncuların İşçi Niteliğine Sahip Olup Olamayacaklarının Değerlendirilmesi.....	95
aa. Yargıtay'ın Konuya Yaklaşımı.....	95
bb. Sinema Eserlerinde İşçi ve İşveren.....	99
B. ESERİN İŞİN GÖRÜLMESİ SIRASINDA MEYDANA GETİRİLMESİ	104
C. SÖZLEŞMEDEN VEYA İŞİN MAHİYETİNDEN AKSİNİN ANLAŞILMAMASI.....	108
1. Sözleşmeden Aksinin Anlaşılmaması.....	109
a. Bireysel İş Sözleşmesi	110
b. Toplu İş Sözleşmesi.....	111
c. Sözleşmenin Şekli.....	112
2. İşin Mahiyetinden Aksinin Anlaşılmaması	114
III. TÜZEL KİŞİNİN ORGANLARI TARAFINDAN MEYDANA GETİRİLEN ESERLER	117
IV. FSEK M. 18/2 HÜKMÜNÜN OYUNCULAR BAKIMINDAN UYGULANIP UYGULANMAYACAĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ	121
V. FSEK M. 18/2, 10/4 VE 18/3 HÜKÜMLERİNİN BİRLİKTE DEĞERLENDİRİLMESİ	123

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **SİNEMA ESERİ ÜZERİNDEKİ HAKLAR VE** **BU HAKLARIN KULLANILMASI**

I. SİNEMA ESERİ SAHİPLERİNİN HAKLARI.....	127
A. SİNEMA ESERİ SAHİPLERİNİN MANEVİ HAKLARI	129
1. Manevi Hakların Özellikleri.....	129
2. Manevi Hakların Çeşitleri	131
a. Umuma Arz Hakkı	131
b. Adın Belirtilmesi Hakkı	134

c. Eserde Değişiklik Yapılmasını Önleme Hakkı.....	136
d. Eserin Aslına Ulaşma Hakkı.....	137
B. SİNEMA ESERİ SAHİPLERİNİN MALİ HAKLARI	138
1. Mali Hakların Özellikleri.....	138
2. Mali Hakların Çeşitleri.....	140
a. İşleme Hakkı.....	140
b. Çoğaltma Hakkı.....	142
c. Yayma Hakkı.....	144
d. Temsil Hakkı	147
e. Umuma İletim Hakkı.....	149
II. OYUNCULARIN HAKLARI	151
III. İŞVERENİN HAKLARI KULLANMA YETKİSİ	153
A. İŞVERENİN HAKLARI KULLANMA YETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER	153
1. İşverenin Eser Üzerindeki Yalnızca Mali Hakları Kullanabileceğine İlişkin Görüşler	154
2. İşverenin Eser Üzerindeki Mali ve Manevi Hakları Birlikte Kullanabileceğine İlişkin Görüşler.....	155
3. İşverenin Eser Üzerimdeki Mali Hakkı ve Gerektiği Ölçüde Manevi Hakları Kullanabileceğine İlişkin Görüşler .	156
B. İŞVERENİN HAKLARI KULLANMA YETKİSİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	159
C. İŞVERENİN HAKLARI KULLANMA YETKİSİNİ KAZANMA ANI VE KULLANIM SÜRESİ	162
D. CAYMA HAKKI.....	165
1. Cayma Hakkının Hukuki Mahiyeti	165
2. FSEK m. 18/2 Kapsamında Cayma Hakkının Kullanılması .	167
IV. DAVA AÇMA YETKİSİ.....	169
V. BEDEL TALEBİ	172
A. ÇALIŞAN BULUŞLARI VE TASARIMLARINDA BEDEL TALEBİ.....	172
B. FSEK M. 18/2 KAPSAMINDA BEDEL TALEBİ	174

SONUÇ	179
KAYNAKÇA.....	185